

Aart Koenraad (Koen) Aartsma is geboren op 17 mei 1931 in Heerenveen. Hij was de zoon van Dirk Christiaan Aartsma (1895-1986) en Stijntje van den Brink. Hij had een oudere zus Marie.

In augustus 1943 richtten zes vriendjes van 10 tot 12 jaar oud in Heerenveen een clubje op. Koen Aartsma was één van hen. Ze wilden graag een padvindergroep worden, maar hadden geen idee wat dit betekende. Ze kozen onderling een hopman, vaandrig, voorzitter en secretaris en oefenden iedere week twee middagen op een grote zolder in salueren, wacht aflossen etc. Van een oud padvinder uit Leeuwarden kregen ze een paar boeken over padvinderij, waardoor ze meer Scoutingactiviteiten konden organiseren.

Op een gegeven moment dook bij één van de scouts een vaandrig bij de Burmaniagroep in Leeuwarden onder, Wim van der Kam. Hij bracht de groep de beginselen van Scouting bij, Het soldaatje spelen was snel voorbij en de jongens werkten vol geestdrift mee aan de illegale padvinderebeweging. Ze vonden donateurs en lieten bij een vertrouwde zaak een krantje stencilen met de naam PV-nieuws.

Eén van de donateurs kwam als gijzelaar terecht in St. Michelsgestel. De jongens stuurden in hun onschuld een krantje naar hem op en deze werd door de SS onderschept. Drie jongens werden opgepakt, naar het politiebureau gebracht en in een cel gestopt. Na een paar bange uren zijn ze verhoord. De volgende ochtend volgde het vonnis: ontbinding van het clubje en inleveren van de typemachine. Maar onder aansporing van vaandrig van der Kam gingen de jongens hierna gewoon door, In de zomer van 1944 kampeerden ze met een aantal Amsterdamse padvindere in de bossen bij Dalfsen. Bij één van de officiële bijeenkomsten kwam Wim in uniform, De groep kreeg de naam Oranje Nassaugroep. Op 23 december 1944 werden de (assistent) patrouilleleiders geïnstalleerd.

Wim ging na de oorlog terug naar de groep in Leeuwarden. Hij werd hier hopman. De Oranje Nassaugroep ging nauwer samenwerken met de van Maasdijkgroep in Heerenveen. In november 1948 wordt de Oranje Nassau stam opgericht onder leiding van oubaas J. J. H. van der Ree.

Hij trouwde op 2 mei 1955 in Heerenveen met Hanna Willems. Ze verhuisden naar Ede.

Meer informatie

[Nieuwsblad van Friesland : Hepkema's courant » 27 mei 1931 - Art. 138 | Delpher](#)

[Nieuwsblad van Friesland : Hepkema's courant » 18 mei 1931 - Art. 86 | Delpher](#)

[Zoeken CBG](#)

[Trouw » 09 dec 1986 - Art. 153 | Delpher](#)

[Nieuwsblad van Friesland : Hepkema's courant » 15 sep 1948 - Art. 58 | Delpher](#)

Padvinders gezocht, 75 jaar geschiedenis van de Scoutinggroep Burmania uit Leeuwarden
Buitenspoor maart 1948

[De Zwarte Politie 1940-1945 - Bert Huizing, Koen Aartsma - \(ISBN: 9789022845608\) | De Slegte](#)

DE ORANJE-NASSAU GROEP TE HEERENVEEN

Met de geschiedenis van deze groep zijn slechts weinigen bekend. In Aug. 1943 richtten een zestal vriendjes van 10—12 jaar een clubje op, zoals er zoveel zijn. Maar ditmaal zou het een padvindersclub worden. We hadden echter geen flauw idee wat padvinder-zijn betekende en kozen een hopman, vaandrig, voorzitter en secr. penningmeester onderling en oefenden op een grote zolder twee middagen per week in salueren, wachtaflossen, kortom gingen soldaatje spelen. Later werd dit iets beter toen een oud-padvinder uit Leeuwarden ons een paar boeken over padvinderij leende. Op zekere dag kwam bij een der leden een padvinder onderduiken: Vndrg. W. C. van der Kam van de Burmania-groep uit Leeuwarden. Hij stelde erg veel belang in ons werk en bracht ons de eerste beginselen bij.

Jan Fryske Groun

Heel spoedig was het soldaatje spelen vergeten en werkten we vol geestdrift mee aan de illegale p.v.-beweging. We zagen kans om 25 donateurs te krijgen en lieten bij een vertrouwde zaak een krantje stencillen met opschrift: „PV-nieuws”. Dit werd ons noodlottig. Eén der donateurs werd in St. Michelsgestel gevangen gezet en in onze onwetendheid sloten wij een krantje bij een brief in. Deze brief werd door de SS geopend en reeds de volgende dag werden drie van ons naar het politiebureau getransporteerd en in de cel gestopt. Na enige bange uren werden we verhoord. Natuurlijk waren we doodonschuldig, het was een gewoon jongensclubje en het krantje typten we zelf. De volgende dag werd het vonnis voltrokken: ontbinding van de club en verbeurdverklaring van de typemachine. Maar we lieten het er niet bij zitten. Onder aansporing van vaandrig van der Kam zetten wij door. In de zomer van 1944 kampeerden we met een groepje Amsterdamse p.v.-ers in de bossen van Dalfsen: een prachtkamp. Bij een van onze officiële bijeenkomsten thuis verscheen de vaandrig in uniform (we keken onze ogen uit) en werd de groep: „Oranje-Nassau” gedoopt. 23 Dec. 1944 werden zes PL's en APL's geïnstalleerd. Het was een prachtig moment. Na de bevrijding ging de vaandrig terug naar Leeuwarden en kwam er voor ons werk aan de winkel. We stelden ons met de van Maasdijkgroep in verbinding en nog twee groepen konden worden samengesteld. Thans bloeit de troep en bestaat uit 4 patr. van 6 jongens elk. Als het ons tegenloopt kijken we naar het imitatie-diploma, dat we in de oorlog kregen en dat een ereplaats op onze kamer heeft, dan weten we dat alles kan en moet in orde komen.

PL. KOEN AARTSMA.

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.